
Vplyv Jána Stanislava a slovenskej slavistiky na život a dielo bulharského slovakistu *Ad honorem Ivan Bujukliev*

Mária Dobříková

V zborníku *Philologica 73* venovanému 50. výročiu vzniku Katedry slovanských filológií na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave Jana Pekarovičová, riaditeľka letnej školy slovenského jazyka a kultúry Studia Academica Slovaca v príspevku *Desatoro lektora cudzieho jazyka* píše: „Je veľkou výhodou, ak samotné lektorské pôsobenie prirodzene nadväzuje na predchádzajúcu pedagogickú skúsenosť a ďalšie aktivity kandidáta, najmä v oblasti vedeckého či aplikovaného výskumu a publikačnej činnosti. Zvyčajne sa totiž očakáva, že sa lektor ochotne podľa svojej odbornej špecializácie zapojí do rôznorodnej činnosti aj v mieste svojho pôsobiska, ak sú tam vytvorené podmienky.“¹ Keď k tomuto konštatovaniu doplníme ešte desať atribútov, ktoré by podľa autorky lektor cudzieho jazyka mal spĺňať,² zreteľne sa v nich odráža vedecko-pedagogický a kultúrno-spoločenský profil profesora PhDr. Ivana Bujuklieva, DrSc., významného bulharského slavistu a slovakistu, ktorý v akad. rokoch 1967/1968 až 1970/1971 pôsobil ako lektor bulharského jazyka na Katedre slavistiky a indoeuropeistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Ivan Bujukliev (1934–2014) po ukončení gymnaziálnych štúdií vo Veľkom Trnove začal študovať bulharskú filológiu na Univerzite sv. Klimenta Ochridského v Sofii. V roku 1960 na základe vynikajúcich študijných výsledkov získal štipendium akademika A. T. Balana so zameraním na paleografiu a paleoslavistiku. Jeho vedecké smerovanie neskôr ovplyvnila dvojročná prax v oddelení starých a zriedkavých tlačí a rukopisov v Národnej knižnici sv. Cyrila a Metoda v Sofii.

¹ Pekarovičová, Jana: *Desatoro lektora cudzieho jazyka*. In Dobříková, M. – Vojtech, M. (eds.): *In Philologica 73. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014, s. 38.

² Porov. „1. Dobré poznať vyučovaný jazyk a jeho fungovanie v praxi, 2. Uvedom si, že si reprezentantom, ba vyslancom svojej krajiny, 3. Pestuj u študujúcich pozitívny vzťah k vyučovanému jazyku a kultúre, 4. Buď vnímavý a tolerantný voči medzikultúrnym rozdielom, 5. Vysvetľuj učivo v súvislostiach a používaj atraktívne príklady, 6. Buď korektný a spravodlivo hodnot' výkony študentov, 7. Buď aktívny, tvorivý, angažuj sa v škole i mimo nej, 8. Hľadaj príčiny chýb, nenechaj sa odradiť neúspechom, 9. Neustále sa vzdelávaj, v odbore i v didaktike a 10. Svoje výstupy prezentuj na vedeckých fórach a publikuj“ (Pekarovičová, Jana: *Desatoro lektora cudzieho jazyka*, c. d., s. 37).

V tom čase boli v hlavnom meste Bulharska na študijnom pobyte ako poslucháči Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave budúci slovenskí slavisti Ján Koška a Emil Horák. U Ivana Bujuklieva, ktorý sa druhý rok venoval češtine, vzbudili záujem o slovenčinu a nasmerovali ho k slovakistike okrem iného aj týmto argumentom: „U vás³ je bohemistov koľko chceš, ale ani jeden slovakista (*Literárny týždenník*, 8, 1995, 9, s. 11). Podľa jeho slov sa onedlho sám, aj s pomocou priateľov snažil rozprávať po slovensky a čítať slovenské knihy.“⁴

Po absolvovaní sofijského vedeckovýskumného pobytu sa v roku 1963 uchádzal o miesto odborného asistenta v odbore starosloviencina na Vysokej škole pedagogickej vo Veľkom Trnove, kde pracoval do roku 1967. Jeho záujem o paleoslavistiku stále vzrastal, preto v roku 1966 vycestoval na vlastné náklady na šesťmesačný študijný pobyt na Karlovu univerzitu do Prahy a na Univerzitu Komenského do Bratislavy. Práve tvorivé prostredie bratislavskej filozofickej fakulty a žičlivý prístup profesorov Jána Stanislava, Eugena Paulinyho, Šimona Ondruša či docenta Vincenta Blanára mu otvorili cestu k naplneniu jeho vedeckých ambícií. Po uplynutí študijného pobytu sa do Bratislavy opäť vracia. Na odporúčanie bratislavských kolegov-slavistov prichádza na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde štyri roky pracoval ako lektor bulharského jazyka. Tu pod vedením profesora Jána Stanislava obhájil dizertačnú prácu *Štruktúra vzťahných viet v Supraslienskom kódexe* (1970). Niektoré pramene v životopisných údajoch prof. Bujuklieva uvádzajú, že dizertáciu písal pod vedením profesorov Josefa Kurza a Jána Stanislava. Jeho školiteľom bol však iba profesor Stanislav. Josef Kurz mal byť jedným z oponentov, ale pred obhajobou poslal dňa 7. novembra 1969 Dekanstvu Filozofickej fakulty UK list, v ktorom píše: „Dovoľuji si vrátiť práci Ivana Bujuklieva *Štruktúra vzťahných viet v Supraslskom kódexe*, pretože mi není možno posudek vyříditi. Onemocněl jsem infarktem myokardu a budu delší dobu mimo činnost. Knihu přikládám. Dr. Jozef Kurz.“ Z uvedeného dôvodu sa obhajoba konala o niekoľko mesiacov neskôr a namiesto prof. Kurza bol za jej oponenta určený doc. Vincent Blanár.⁵

Jadrom Bujuklievovej dizertačnej práce je detailný výklad štruktúry vzťahných viet v *Kodexe Suprasliensis*, najrozsiahlejšom cyrilskom rukopise, ktorý vznikol koncom 10. storočia na území Bulharska v prostredí preslavskej literárnej školy. Autor najprv zhrnul poznatky o staroslovienskej pamiatke na základe dovtedy známych vydaní, potom sa zameril na jej syntaktickú charakteristiku: na analýzu substantívnych, adjektívnych a adverbialných vzťahných viet. Skúmal,

³ T. j. v Bulharsku, poznámka autorky štúdie.

⁴ Pekarovičová, Jana: Desatoro lektora cudzieho jazyka, c. d., s. 37.

⁵ I. Bujukliev v rozhovore pre *Literárny týždenník* uvádza, že o otázkach kandidátskej práce konzultoval nielen s prof. Josefom Kurzom z Prahy a s prof. Jaroslavom Bauerom z Brna, ale aj s kolegom a dobrým priateľom prof. Vincentom Blanárom (porovnaj Dobříková, Mária: Dobrá predzvesť budúcnosti. Hovoríme so slavistom Ivanom Bujuklievom. In: *Literárny týždenník*, roč. 8, 1995, č. 9, s. 11).

pre ktoré konštrukcie existovala paralela v starej gréčtine. Konfrontáciou gréckeho textu so staroslovienskym, resp. ako píše autor starobulharským prekladom, zistil mnohé gramatické a textové nezhody. Slabá znalosť gréčtiny, prípadne nedôsledné pridržovanie sa gréckeho originálu bola podľa neho príčinou, že pisatelia často používali tvary a zvraty, ktoré boli živé v ich jazykovom povedomí.⁶

V školiteľskom posudku profesora Stanislava v tejto súvislosti čítame: „Najmä v homíliách badať, že prekladateľ slabšie ovládal grécky jazyk. Jazykové črty ukazujú, že pochádzal z východného Bulharska. Poznal však črty veľkomoravského kultúrneho jazyka. Syntax pamiatky je veľmi bohatá. Má črty, ktorých niet v textoch evanjelií a iných liturgických textoch, používaných pôvodne na Veľkej Morave. Ivan Bujukliev donáša paralelne grécky a slovanský text. Postupuje veľmi správne, keď sa na pamiatku pozerá ako na uzavretý jazykový celok. I. Bujukliev našiel množstvo nových objavov, ktoré pisári, resp. prekladatelia používali podľa stavu hovoreného jazyka.“⁷ V. Blanár sa v oponentskom posudku pochvalne zmieňuje nielen o vedeckej úrovni kandidátových argumentácií a zistení, ale aj o jeho publikáciách, v ktorých popri výsledkoch vlastného výskumu vďaka dobrej znalosti slovenčiny informuje v bulharských jazykovedných časopisoch o nových prácach slovenských lingvistov.

Zo zápisnice z obhajoby kandidátskej dizertačnej práce Ivana Ivanova Bujuklieva konanej 23. marca 1970 sa dozvedáme, že vedecká hodnosť kandidáta filologických vied mu bola udelená 7 hlasmi z celkového počtu 7 prítomných členov komisie, ktorými boli: prof. Ján Stanislav, prof. Ľubomír Ďurovič, doc. V. Blanár, prof. Š. Ondruš, prof. Eugen Jóna, Dr. Štefan Peciar, prof. Eugen Pauliny, prof. Jozef Ružička a doc. Ján Svetlík.

O rok po získaní vedeckej hodnosti kandidáta vied si Ivan Bujukliev na odporúčanie profesora Šimona Ondruša podáva prihlášku na skrátené rigorózne pokračovanie vo vednom odbore jazykoveda bulharského jazyka a v rámci širšieho vedného základu z historickoporovnávacej gramatiky slovanských jazykov.⁸ Po uznaní skúšok absolvovaných v Bulharsku, ako aj čiastkových skúšok vykonaných pre potreby bratislavskej vedeckej aspirantúry predkladá ako rigoróznou prácu súbor šiestich štúdií publikovaných v bulharských a slovenských slavistických časopisoch a zborníkoch. Vincent Blanár ako oponent Bujuklievovho rigorózneho textu konštatuje: „Vo všetkých predložených štúdiách sa ukazuje autorova schopnosť detailnej analýzy materiálu, pozoruhodná znalosť staroslovienskych a staro-

⁶ Porovnaj Bujukliev, Ivan: Autoreferát ku kandidátskej dizertácii. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzita Komenského, 1969, s. 3.

⁷ Stanislav, Ján: Štruktúra vzťahných viet v Suprasľskom kódexe. Ivan Bujukliev – posudok. Bratislava, 20. decembra 1969, s. 1. (Osobný spis Ivana Bujuklieva. In: Registratúrne stredisko. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, ďalej len Osobný spis Ivana Bujuklieva.)

⁸ Citované podľa Prihláška Ivana Bujuklieva na skrátené rigorózne pokračovanie zo dňa 7. 5. 1971 – Osobný spis Ivana Bujuklieva.

bulharských rukopisov, paleografickej problematiky, ako aj široká znalosť literatúry predmetu. Štúdie majú bádateľskú hodnotu. Predstavujú výborný predpoklad na získanie hodnosti PhDr.⁹

Ivan Bujukliev po návrate do Bulharska od roku 1972 pracoval na Katedre slovanskej jazykovedy Filologickej fakulty Univerzity sv. Klimenta Ochridského v Sofii. Na pôde tejto prestížnej bulharskej univerzity roku 1991 inicioval vznik samostatného študijného odboru slovistiky, ktorá sa dovtedy v Bulharsku vyučovala iba vo forme lektorátu. Napísal tiež jednu z nemnohých inojazyčných gramatík slovenského jazyka *Кратка словашка граматика* (1989, 1993, 1995),¹⁰ ktorá vyšla v edícii Малка граматична библиотека. Na začiatku knihy čítame dedikačný text: „В помет на моите братиславски учители проф. д-р Ян Станислав, проф. д-р Еуген Паулини.“¹¹ Autor v úvode popri všeobecných informáciách o Slovensku a slovenskom jazyku prináša historický pohľad na miesto slovenčiny medzi slovanskými jazykmi. Uvádza príklady zhodnej realizácie metatézy likvid praslovanských skupín *ort-, *olt- v slovenčine a bulharčine (slov. *ražeň*, bulh. *ръжен*; slov. *lakeť*, bulh. *лакът* a i.) a konštatujú, že „по своето географско разпространение словашкият език заема централно място сред славянските езици.“¹² Okrem štyroch kapitol zameraných na tradičné gramatické disciplíny¹³ v piatej kapitole venuje spoločný priestor lexicológii aj štylistike a publikáciu uzatvára stať venovaná frazeológii. I. Bujukliev v úvode zdôrazňuje, že gramatika je určená najmä poslucháčom slavistických filologických odborov, ktorí študujú slovenčinu. Autor ju písal s vedomím, že ako prvá vysokoškolská učebnica slovenčiny nemá obsahovať iba súhrn základných poznatkov o slovenskej gramatike, lexicológii či štylistike, ale tiež slovenské historické, geografické a kultúrne reálie. Do celého textu zakomponoval početné ukážky umelej aj ústnej literárnej tvorby. Ukážky ústnej ľudovej slovesnosti (piesne, riekanky, príslovia, porekadlá, frazeologické jednotky), ako aj literárne ukážky z diel takmer päťdesiatich slovenských spisovateľov a básnikov¹⁴ mu slúžia nielen na ilustráciu určitých gramatických javov, ale zároveň prinášajú relevantné informácie o minulosti aj o spôsobe života a myslenia slovenského národa. Pri uvádzaní exemplifikátov treba osobitne vyzdvihnúť autorov prekladateľský didaktický zámer, keďže v rámci

⁹ Citované podľa Posudok súboru štúdií, predložených ako rigorózna práca na získanie hodnosti „PhDr.“ zo dňa 25. 5. 1971. – Osobný spis Ivana Bujuklieva.

¹⁰ I. Bujukliev je tiež spoluautorom akademických publikácií *Увод в изучаването на южнославянските езици* (1986) a *Граматика на старобългарския език* (1991).

¹¹ Буюклиев, Иван: *Кратка словашка граматика*. София: Наука и изкуство, 1989, s. 5.

¹² Буюклиев, Иван: *Кратка словашка граматика*, s. d., s. 7.

¹³ 1. Писмо, pravopis, výslovnosť, 2. Fonetika a fonológia, 3. Morfológia, 4. Syntax.

¹⁴ Napr. Sama Chalupku, Janka Kráľa, Svetozára Hurbana Vajanského, Jozefa Gregora Tajovského, Pavla Dobšinského, Ivana Stodolu, Martina Kukučina, Martina Rázusa, Margity Figuli, Mila Urbana, Dobroslava Chrobáka, Františka Švantnera, Luda Ondrejova, Jána Kostru, Jána Smreka, Petra Jaroša, Dušana Duška, Lubomíra Feldeka a i.

zvolenej koncepcie každý citovaný slovenský príklad dôsledne prekladá do bulharského jazyka.¹⁵

Podstatnú časť vedeckovýskumnej orientácie profesora Bujuklieva tvoria práce z oblasti skladby a lexiky starej bulharčiny (*Лексеми от корен *брод-в старобългарски език*, 1964; *Към характеристиката на локативното пояснение в старобългарски език*, 1967; *Антецедентна позиция и атракция на относителното местоимение в старобългарски език*, 1968 a i.) a analýza starých slovanských rukopisov, ako aj otázky spojené s ich prekladom do súčasnej bulharčiny (*Шопов псалтир. Текст и коментар*, 1963; *К характеристике некоторых храх legomena в Синайском еучологии*, 1970; *Манасиевата хроника и проблемите на българския книжовен език през Средновековието*, 1979 a i.). Veľkú pozornosť venoval takisto porovnávacej gramatike slovanských jazykov, pričom dôsledne uplatňoval diachronické interpretačné kritérium, napríklad v štúdiách *Квантитетната компенсация в словакия език с оглед на някои праславянски процеси* (1979), *Към съпоставителната характеристика на старобелоруския и среднобългарския език* (1979), *Кирилло-Методиевская традиция и возникновение древних западнославянских литературных языков* (1981) a pod.

Syntézu lingvistických a kultúrno-sociálnych predstáv o stredovekej jazykovej kultúre predstavuje Bujuklievova monografia *Езиковата култура на българското средновековие* (1992), v ktorej sleduje stopy vplyvu antickej, hellenistickej a byzantskej literatúry a kultúry na stredovekú bulharskú jazykovú kultúru. Retrospektívnu analýzu tohto procesu nepodáva iba prostredníctvom charakteristiky gramatických javov, ale literárnu činnosť vníma komplexne ako súčasť vtedajšieho myslenia a spôsobu života. „Stredovekú bulharskú jazykovú kultúru hodnotí ako špecifický fenomén, ktorý sa formoval v priamej nadväznosti na antickú a kresťanskú kultúru. V čase zrodu slovanského písomníctva prekonáva totiž byzantská kultúra krízu a východisko z nej hľadá v návrate k antickému dedičstvu... Rekonštruovať jazykovú kultúru bulharského stredoveku a odhaliť v nej bulharské, resp. slovanské jazykové povedomie je preto neľahká úloha.“¹⁶ I. Bujukliev túto zložitú problematiku rieši v jej mnohoaspektovosti a „dospieva k záveru že v priebehu dvestoročného samostatného života slovansko-bulharské

¹⁵ Porovnaj napríklad Feldekov text: „Vyzerám tu možno trochu prebytočne, / ale šírte o mne správne chýry: / bol som do hory dosadený dodatočne – / nikto z hercov nehrá na klavíri – Изглеждам тука може би излишен, / но пръскайте за мене верни слухове: / в пиесата бях включен допълнително, / никой от артистите не свири на пиано (Буюклиев, Иван: Кратка словашка граматика, с. d., s. 151) alebo úryvok slovenskej ľudovej piesne: „Keď sme sa lúčili, / slzy nám padali, / na tvrdom kamení / jamky vybíjali – Кога се разделяхме, / съзлите ни капеха, / във твърдия камък / дупки дълбаеха“ (Буюклиев, Иван: Кратка словашка граматика, с. d., s. 178).

¹⁶ Dobriková, Mária: Bujukliev, I.: Ezikovata kultura na bălgarskoto srednovekovie. In: Slavica Slovaca, 1994, roč. 29, č. 2, s. 183.

spoločenstvo rozvilo kultúru, ktorá poskytla dostatočný základ pre vznik kultúrneho jazyka s pomerne vysokými literárno-estetickými kvalitami.¹⁷

Profesor Bujukliev venoval veľkú pozornosť literárnym, ako aj translato-logickým témam, napríklad v štúdiách *Образът на старобългарския писател според приписките* (1962), *Превод и езиковата култура* (1986), *Върху старобългарския и старополския превод на псалтира* (1987), *Le structure isocoliche anticobulgare e il verso quantitativo ceco e slovaco* (1990), *Поетическият език на Дора Габе* (2005). Zaujímala ho nielen teoretická, ale aj praktická stránka prekladovej tvorby. Z jeho iniciatívy bol do štruktúry slavistických študijných odborov na Sofijskej univerzite zaradený predmet teória a prax prekladu. Do súčasnej bulharčiny preložil veršovaný preklad kroniky byzantského spisovateľa Konstantina Manassia zo 14. storočia, ktorý publikoval pod názvom *Хрониката на Константин Манаси. Зората на българската епика* (1992).

Počas jeho lektorského pôsobenia na Slovensku boli dramaturgie slovenských divadiel a herecké obsadenia jednotlivých titulov na mimoriadne vysokej úrovni, I. Bujukliev sa preto svoje umelecké zážitky rozhodol sprostredkovať aj bulharským divákom. Jeho prvým prekladom bola veselohra J. G. Tajovského *Ženský zákon*, ktorú naštudovalo Dobričské štátne divadlo. Psychologická dráma O. Zahradníka *Sólo pre bicie (hodiny)* sa s veľkým úspechom hrala päť sezón v Divadle 199 v Sofii. Do bulharčiny preložil aj ďalšie divadelné hry I. Bukovčana, Š. Králik a O. Zahradníka a tiež prózy A. Bednára a L. Zelienu.

Vedecká dráha profesora Bujuklieva sa začala rozvíjať počas pobytu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Jeho prvým publikačným výstupom hneď po príchode na Slovensko bola štúdia Към характеристиката на локативното пояснение в старобългарски език, ktorú uverejnil v časopise *Slavica Slovaca* (1967, č. 3, s. 351 – 363). V nasledujúcom roku informoval o existencii a tematickom zameraní tohto slovenského slavistického periodika v bulharskom časopise *Език и литература* (roč. 23, 1968, č. 1, s. 82 – 86) v príspevku pod názvom Ново славистично периодично издание (*Slavica Slovaca*). V bulharskej i zahraničnej tlači okrem viacerých článkov so slovakistickou problematikou uverejnil recenzie knižných publikácií J. Mistríka, J. Dekana, E. Paulinyho, Š. Ondruša, V. Blanára a J. Kačalu. Niekoľko štúdií publikoval aj v zborníku *Philologica* a s referátom Z jazykovej filozofie slovanského stredoveku¹⁸ sa zúčastnil aj historicky prvej slovensko-bulharskej medzinárodnej konferencie *Slovensko-bulharské jazykové a literárne vzťahy*, ktorá sa konala v roku 1998 v Bratislave.

Jeho posledný článok pod názvom *Дора Габе в Братислава* vyšiel roku 2011 v zborníku bratislavskej filozofickej fakulty *Philologica 71*, ktorý bol veno-

¹⁷ Blanár, Vincent: Bulharský slavista a slovakista Ivan Bujukliev šest'desiatročný. In: *Slavica Slovaca*, 1994, roč. 29, č. 2, s. 167.

¹⁸ Буюклиев, Иван: Езиковата философия на славянското средновековие. In Dobříková, M. (zost.): *Slovensko-bulharské jazykové a literárne vzťahy*. Bratislava: T.R.I. Médium, 1998, s. 12-19.

vaný zakladateľovi Katedry slavistiky a indoeuropeistiky profesorovi Šimonovi Ondrušovi. Napísal v ňom aj toto poďakovanie: „Drahý Šimon, chcem vyjadriť úprimnú vďaku za všetko, čo sme spolu počas môjho bratislavského pobytu prežili. Bolo to pre mňa mimoriadne prínosné a plodné obdobie tak z hľadiska odborného rastu v oblasti slavistiky, ako aj neskoršej prekladateľskej tvorby, ktorou som priblížil slovenskú prózu a drámu nielen bulharským čitateľom, ale aj návštevníkom viacerých bulharských divadelných scén. Za každú dobre mienenú radu a priateľskú pomoc Ti zo srdca ďakujem. Ivan.“¹⁹

Profesor Ivan Bujukliev chcel prispieť aj do konferenčného zborníka venovaného 50. výročiu bratislavského slavistického pracoviska, kde začal pôsobiť po oficiálnom otvorení lektorátu v roku 1967 ako prvý lektor bulharského jazyka. Plánoval napísať príspevok o Jánovi Stanislavovi. Podujatie sa konalo 10. decembra 2014, profesor Bujukliev navždy odišiel 27. októbra, no jeho posledné myšlienky a plány ostali späť s Bratislavou.

Ivan Bujukliev bol v roku 1994 ocenený Zlatou medailou Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave za vedecké, pedagogické a prekladateľské zásluhy v oblasti slovensko-bulharských jazykových a kultúrnych vzťahov a za osobný prínos pri konštituovaní univerzitnej slovakistiky v Bulharsku. Profesor Bujukliev bol nielen výnimočným lektorom bulharského jazyka a popularizátorom bulharskej kultúry na Slovensku, hlbokú a trvalú stopu zanechal na poli obojsmerných slovensko-bulharských jazykových, literárnych a kultúrnych vzťahov.

Literatúra

- BLANÁR, Vincent: Bulharský slavista a slovakista Ivan Bujukliev šesťdesiatročný. In: *Slavica Slovaca*, 1994, roč. 29, č. 2, s. 166-167.
- DOBRÍKOVÁ, Mária: Bujukliev, I.: Ezikovata kultura na bǎlgarskoto srednovekovie. In: *Slavica Slovaca*, 1994, roč. 29, č. 2, s. 182-183.
- DOBRÍKOVÁ, Mária: Dobrá predzvesť budúcnosti. Hovoríme so slavistom Ivanom Bujuklievom. In: *Literárny týždenník*, 1995, roč. 8, č. 9, s. 1, 11.
- DOBRÍKOVÁ, Mária: Straty a nálezy bratislavskej bulharistiky. In Dobříková, M. –Vojtech, M. (eds.): *Philologica 73*. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014, s. 55-63.
- DOBRÍKOVÁ, Mária: Za profesorom Ivanom Bujuklievom. In: *Slavica Slovaca*, roč. 50, 2015, č. 2, s. 180-181.
- In memoriam. In: Новини и събития. София: Софийският университет „Св. Климент Охридски“, 31. 10. 2014.

¹⁹ Буюклиев, Иван: Дора Габе в Братислава. In Dobříková, M. (ed.): *Philologica 71*. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Bratislava: Univerzita Komenského, 2011, s. 153.

- Osobný spis Ivana Bujuklieva. In: Registratúrne stredisko. Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave.
- PEKAROVIČOVÁ, Jana: Desatoro lektora cudzieho jazyka. In Dobříková, M – Vojtech, M. (eds.): *Philologica 73*. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Bratislava: Univerzita Komenského, 2014, s. 35-42.
- БУЮКЛИЕВ, Иван: Кратка словашка граматика. София: Наука и изкуство, 1989.
- БУЮКЛИЕВ, Иван: Езиковата философия на славянското средновековие. Dobříková, M. (zost.): *Slovensko-bulharské jazykové a literárne vzťahy*. Bratislava: T.R.I. Médium, 1998, s. 12 –19.
- БУЮКЛИЕВ, Иван: Дора Габе в Братислава. In Dobříková, M. (ed.): *Philologica 71*. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Bratislava: Univerzita Komenského, 2011, s. 153-158.
- ЖЕЛЕЗАРОВА, Радост: Библиография на трудовете на Иван Буюклиев. In: *Съпоставително езикознание*, 1994, ч. 2, s. 84-88.
- ИВАНОВА, Найда: Иван Буюклиев на шейсет години. In: *Съпоставително езикознание*, 1994, ч. 2, s. 78-84.